

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Yttrande över Justitiedepartementets promemoria *Utökade kontroll- och stödmöjligheter avseende skyddstillstånd*

Ert dnr Ju2020/00923/L5

Allmänt

Hovrätten, som ser fördelarna med en större enhetlighet mellan reglerna för villkorligt frigivna och skyddstillstånd, ställer sig i huvudsak positiv till de förändringar som föreslås.

Det bör emellertid framhållas att det i prop. 2018/19:77 *Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning* angavs att det föreliggande underlaget inte var tillräckligt för att kunna ligga till grund för förslag på ändringar avseende även skyddstillstånd. Den nu framtagna promemorian hänför sig trots detta i stor utsträckning till övervägandena i den tidigare propositionen. Detta får till följd att motiveringarna i promemorian i delar är outvecklade.

Hovrätten lämnar följande synpunkter på de konkreta förslagen.

Beslut om elektronisk övervakning

Förslaget till lydelse av 28 kap. 6 § brottsbalken innebär att rätten saknar möjlighet att i en dom på skyddstillstånd förordna om elektronisk övervakning. Som skäl för denna ordning anförs bland annat att syftet med en sådan föreskrift inte i första hand är att ge påföljden ytterligare skärpa samt att det finns en risk för att domstolsprocessen i onödan tyngs med frågor av individualpreventiv karaktär, som Kriminalvården har bättre överblick över (s. 25).

Vidare föreslås i 9 § samma kapitel att undanta elektronisk övervakning från de åtgärder som rätten kan besluta när det saknas tillräckliga skäl att undanröja en skyddstillstånd. Som motivering i denna del hänvisas tillbaka till nyss nämnda skäl (s. 30).

Hovrätten anser att de argument som förs fram för förslagen i dessa delar inte är övertygande. Särskilt i mål om undanröjande av skyddstillsyn framstår det som naturligt att rätten ges tillgång till samma åtgärder som Kriminalvården och övervakningsnämnden förfogar över.

Föreskrifter om vistelse

Rörelsefriheten är grundlagsskyddad och inskränkningar av den får endast ske genom lag. Genom promemorians förslag ges i lag utökade möjligheter att inskränka rörelsefriheten för de som dömts till skyddstillsyn. Detta ställer enligt hovrätten krav på att inskränkningen i varje enskilt fall är tydlig. Den föreslagna bestämmelsen i 26 kap. 16 § 7 bör därför enligt hovrättens mening vara utformad så att det framgår att de platser där den dömde ska eller inte få vistas, ska anges specifikt. Enligt förslaget kommer föreskrifter med stöd i bestämmelsen att beslutas och utformas av Kriminalvården. Den föreslagna lydelsen riskerar dock att leda till föreskrifter som brister i precision. Bestämmelsen bör därför förtydligas genom formuleringen ”*specifika* platser eller områden”.

Övervakning

Enligt förslaget ska skyddstillsynen vara förenad med övervakning under hela prövotiden och beslut behöva fattas om övervakningstiden ska löpa kortare tid än tre år. I promemorian framgår samtidigt att intensiteten i en skyddstillsyn även fortsättningsvis bör vara som störst under den första delen av verkställigheten och att övervakningen i många fall kan upphöra efter ett år. Det anförs vidare att om övervakningen i huvudsak fungerat utan anmärkning det första året bör det sällan finnas behov av att låta övervakningstiden löpa vidare (s. 19).

Hovrätten anser mot nu beskriven bakgrund att det framstår som mer ändamålsenligt att behålla den nuvarande ordningen med en övervakningstid om ett år.

Hovrätten anmärker vidare att den föreslagna regleringen, som den är utformad, kommer att leda till en kraftig ökning av antal beslut som Kriminalvården behöver fatta i fråga om övervakningstidens längd. Som anges är det viktigt att rutiner utarbetas för att löpande kontrollera behovet av övervakning. Det framstår därför som nödvändigt att i förordning klargöra Kriminalvårdens skyldigheter i detta avseende. Att beslut fattas i dessa frågor är viktigt, inte minst med hänsyn till intresset för den enskilde att kunna överklaga Kriminalvårdens ställningstagande.

Detta ärende har handlagts av hovrättspresidenten Anders Hagsgård, hovrättsrådet Charlotte Hallén och tf. hovrättsassessorn Fredrik Ottensten.

På hovrättens vägnar,

Anders Hagsgård

Fredrik Ottensten